

Hallinto-oikeudelta kaksi ratkaisua koskien aluehallintoviraston 22.12.2021 tekemään sulkupäätöstä

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on ratkaissut kaksi valitusta, jotka ovat kohdistuneet Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 22.12.2021 tekemään tartuntatautilain 58 g §:n mukaiseen sulkupäätökseen. Toisessa valituksessa kuntosaliryitys vaati mainitun pykälän mukaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin päätöksen rajoitukset kohdistuvat kuntosalitoimintaan. Toisessa yksityisen henkilön tekemässä valituksessa vaadittiin päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan. Aluehallintoviraston päätös oli määrätty olemaan voimassa 31.12.2021 saakka. Valitusten johdosta hallinto-oikeus keskeytti 30.12.2021 antamallaan välipäätöksellä päätöksen täytäntöönpanon kuntosaleja ja muita yksilöurheiluun tai -liikuntaan käytettäviä sisäliikuntotiloja koskevilta osin.

Hallinto-oikeus katsoi valitusten johdosta 5.1.2022 antamissaan päätöksissä, että aluehallintovirasto oli voinut päätöksessään mainitsemilla perusteilla katsoa, ettei tartuntatautilain 58 d §:n mukaisia toimenpiteitä voitu pitää riittävinä ja että lain 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen oli ollut välttämätöntä. Tartuntojen ilmaantuvuuteen, tartuntaketjujen luotettavan jäljitettävyyden estymiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen liittyvät edellytykset olivat päätöksen perusteluista ilmenevän selvityksen perusteella täyttyneet. Hallinto-oikeus piti sulkupäätöksen kohdentamista vain osaan tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa mainituista tiloista sinänsä mahdollisena, koska näin voitiin minimoida toiminnanharjoittajille aiheutuva haitta ja siten varmistaa toimenpiteen oikeasuhtaisuus.

Hallinto-oikeus kuitenkin katsoi, ettei aluehallintoviraston päätös ollut siitä ilmenevien perustelujen puutteellisuuden vuoksi lainmukainen siten, että asianosaisen oikeus saada perusteltu päätös ja hakea siihen muutosta olisi tullut tehokkaasti turvatuksi siten kuin korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on edellytetty. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluista ei ilmennyt, miksi muihin tiloihin kuin sisäleikkipuistoihin ja sisäleikkipaikkoihin kohdistunut covid-19-taudin leviämisen riski ja erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle oli arvioitu sellaisiksi, että nuo muut tilat oli tullut sulkea.

Hallinto-oikeus katsoi kuntosaliryityksen valituksen johdosta, että aluehallintoviraston päätös tulisi kumota kuntosaleja koskevilta osin. Yksityisen henkilön tekemän valituksen johdosta hallinto-oikeus katsoi, että aluehallintoviraston päätös tulisi kumota myös muiden siinä mainittujen tilojen kuin kuntosalien ja muiden yksilöurheiluun tai -liikuntaan käytettävien sisäliikuntatilojen osalta. Koska ajanjakso, jolle aluehallintoviraston määräys oli annettu, oli jo päättynyt, lausuminen asiasta enemmälti raukesi.

Hallinto-oikeuden käsiteltävänä on edelleen muita valituksia, jotka kohdistuvat aluehallintoviraston joulukuussa tekemiin rajoituspäätöksiin. Päätökset koskevat tilojen sulkemista koskevien päätösten lisäksi yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten osanottajamäärän rajoittamista, näiden tilaisuuksien kieltämistä sekä yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön järjestämistä. Hallinto-oikeus pyrkii ratkaisemaan muutkin valitukset mahdollisimman nopeasti.

Lisätietoja tarvittaessa: hallinto-oikeustuomari Arto Rousti p. 029 56 42958

Liite Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös (anonymisoituna)

5.1.2022

Dnro 21781/03.04.04.04.29/2021

Asia Valitus tartuntatautilain 58 g §:n mukaisesta päätöksestä

Valittaja [REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 22.12.2021, PSAVI/11478/2021

Aluehallintovirasto on tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin nojalla määrännyt kaikki Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueilla sijaitsevat tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentin kohdissa 1, 2, 3, 4 ja 6 tarkoitetut yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat suljettaviksi asiakkailta ja osallistujilta siltä osin, kuin niitä käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan.

Edellä mainittuja 58 g § 4 momentissa tarkoitettuja tiloja voidaan kuitenkin käyttää vuonna 2004 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten ohjattuun harrastustoimintaan sekä lakisääteisten palvelujen toteuttamiseen.

Päätös tilojen väliaikaisesta sulkemisesta ei koske tartuntatautilain 58 g § 4 momentin kohdan 5 mukaisia tiloja. 5-kohdan mukaisia tiloja ovat sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat.

Päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitetut yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut tilat, 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettu toiminta ja toimijat, joita tämä päätös velvoittaa on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Päätös on voimassa 23.12.2021–31.12.2021.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava lainvastaisena kokonaan tai osittain pienen riskin asiakastilojen sulkemisen osalta. Päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä ja mahdollisesti aloitettu täytäntöönpano on keskeytettävä. Toissijaisesti päätöksen täytäntöönpano on keskeytettävä asiakastilojen sulkemisen osalta koskien tiloja, joiden riskiarvio on Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (jäljempänä THL) mukaan sama tai pienempi kuin sisäleikkipuistojen ja sisäleikkipaikkojen.

Vaatimusten keskeiset perusteet

Aluehallintoviraston päätöksen mukainen tilojen sulkeminen tartuntatautilain 58 g §:n nojalla ei täytä kyseisessä säännöksessä säädettyä välttämättömyyden edellytystä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 10/2021) sekä vakiintuneesti aiemminkin todennut, että perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, mikäli perusoikeuteen vähemmän puuttuvat keinot eivät ole riittäviä tavoitteen saavuttamiseksi. Tartuntatautilain tavoitteena on ensisijaisesti ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä.

THL on julkaissut riskipotentiaalın arviointitaulukon, jossa THL arvioi koronaviruksen leviämisen riskiä asteikolla 1–9, jossa 1 on tarkoittaa pienintä riskiä ja 9 suurinta riskiä. THL:n mukaan kokonaispisteissä 1–3 pistettä on vähäinen riski, 4–6 kohtalainen riski ja yli 6 merkittävä riski. Suljettavaksi on nyt määrätty kaikki lain 58 g §:n mukaiset tilat lukuun ottamatta sisäleikkipuistoja ja sisäleikkipaikkoja. Valtioneuvosto on rajoittanut ravintoloiden aukioloja siten, että 24.12.2021 alkaen ravintoloiden on lopetettava anniskelu kello 21 ja sulkeuduttava kello 22. Vasta 28.12.2021 alkaen anniskelu on lopetettava kello 17 ja sulkeuduttava kello 18. Valittajan näkemyksen mukaan tämä tarkoittaa, että valtioneuvosto ei ole pitänyt välittömästi välttämättömänä rajoittaa korkeimman riskiluokan toimintaa lain sallimiin maksimirajoituksiin saakka, ja että aluehallintoviraston rajoituspäätöksen kohteena olevien matalan tai kohtalaisen riskiluokan ympäristöjen/toimintojen rajoittaminen ei voi olla välttämätöntä lain vaatimalla tavalla. Koska suljettavaksi on määrätty lähestulkoon kaikki lain sallimat tilat, aluehallintoviraston päätöksessä ei huomioida asiantuntijamielipidettä eri toimintojen riskiluokituksista. Esimerkiksi suljettavaksi määrättyt joukkueurheilutilat ovat kohtalaisen riskin alaisia riskipisteillä 6, mutta kuntosalit (=yksilöurheiluun tai liikuntaan käytettävät tilat) ovat vain matalan riskin alaisia riskipisteellä 1. Toisaalta sisäleikkipuistojen ja -paikkojen, joiden riskipisteet ovat 2, on sallittu jäädä auki. Koska perusoikeuksien rajoituksiin on suhtauduttava pidättäytyvästi ja ne tarkasti kohdentaen välttämättömyydedellytys ei täyty, jos sulkupäätös kohdistetaan kaikkiin lain sallimiin toimintoihin kerralla ilman, että ensin

suljetaan ne tilat, joita on asiantuntijaluokituksen mukaan pidettävä vaarallisimpina ja seurataan kyseisen sulun vaikutusta tilanteeseen.

Aluehallintovirasto on tehnyt päätöksen Pohjois-Pohjanmaan koronakoordinaatioryhmän epävirallisesta suosituksesta johtuen. Koordinaatioryhmän 20.12.2021 julkaiseman tiedotteen mukaan ryhmä katsoo, että jos ravintolarajoituksia ei kiristetä, jää muiden toimenpiteiden vaikutus vähäiseksi. Muut toimenpiteet tarkoittavat valittajan käsityksen mukaan lain 58 g §:n mukaista sulkupäätöstä. Vähäisen vaikutuksen tavoittelu perusoikeuden rajoituksella ei voi olla välttämätöntä. Tartuntamäärät ovat sairaanhoitopiirin alueella sekä sen suurimmassa kaupungissa Oulussa lähteneet laskuun joulukuun toisella viikolla 2.12.2021 päätettyjen toimien asettamisen jälkeen. Koska ajallinen yhteys lain 58 d § mukaisten rajoitusten määräämisen ja tartuntamäärän laskun välillä on selkeä, muita toimia ei voida ainakaan vielä pitää ilmeisen riittämättöminä. Huomioiden tartuntamäärien laskusuuntaisen kehityksen sulkupäätöstä ei voida pitää myöskään välttämättömänä.

Omikronvarianttia ei ole havaittu Pohjois-Pohjanmaalla. Koska tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on lain esitöiden mukaan pidettävä niin lyhyinä kuin mahdollista ja niitä voidaan asettaa ainoastaan erittäin painavin perustein, niitä ei voida tehokkaasti perustella variantilla tilanteessa, jossa varianttia ei Pohjois-Pohjanmaalla ole todettu. Vaikka variantin leviäminen alueelle onkin mahdollista, sitä ei voida pitää painavana perusteena rajoitusten asettamiselle ainakaan ennen kuin muunnosta on tavattu alueella. Koronapassin käytöstä poistoa ei voida pitää perusteena sulkupäätöksen tekemiselle.

Päätöksessä ei huomioida, että tartuntatautilanne vaihtelee sairaanhoitopiirin alueella merkittävästi. Esimerkiksi Vaalassa on THL:n tilaston mukaan viimeksi todettu koronavirustartuntoja viikolla 48. Tartuntamäärät ovat muutenkin olleet kohtalaisen vähäisiä. Sairaanhoitopiirin alueella on sellaisia kuntia, joissa tartuntatapauksien määrä on olematon tai niin vähäinen, että rajoitustoimenpiteet eivät mitenkään voi kyseisissä kunnissa olla välttämättömiä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Aluehallintovirasto on antamassaan lausunnossa esittänyt valituksen hylkäämistä ja todennut muun ohessa seuraavaa:

Aluehallintovirasto ei ole tartuntatautilain mukaan tartuntatautien torjunnan asiantuntijavirasto. Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Alueellisena tartuntatautien torjunnan sisältöasiantuntijana lääketieteellisellä asiantuntemuksellaan toimii sairaanhoitopiiri, mikä Pohjois-Pohjanmaan alueella tarkoittaa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä.

Päätös on ollut välttämätön Pohjois-Pohjanmaan covid-19-epidemiatilanne huomioon ottaen. Päätös on perusteltu hallintolain 45 §:n mukaisesti, ja siinä on arvioitu kattavasti tartuntatautilain 58 g §:n edellytysten täyttyminen tartuntatautilain 58 g §:n 2 momentin mukaisesti. Aluehallintovirasto on päätöksentekoa varten huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Päätöksessä on otettu huomioon Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin 20.12.2021 antama lausunto sekä lisäksi muu käytettävissä oleva tieto. Alueen koronatorjuntatoimia on koordinoitunut niin sanottu koronanyrkki-työryhmä, joka on sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen mukaisesti sairaanhoitopiirin perustama, ja jonka puheenjohtajana toimii sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri. Ryhmässä on edustus sairaanhoitopiiristä, THL:stä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta, kuntien perusterveydenhuollosta, aluehallintovirastosta ja Traficomista. Alueellista epidemiologista tilannetta ja suositeltavia toimia koronaepidemian torjumiseksi on tarkasteltu viikoittaisissa kokouksissa, joista kirjatut muistiot ovat aluehallintoviraston käytettävissä.

Aluehallintovirasto on päätöstä tehdessään ottanut huomioon sen, että Pohjois-Pohjanmaan leviämisvaiheessa ollut epidemiatilanne on edennyt varsin vakavaksi. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin aluehallintovirastolle antamassa lausunnossa yleisötilaisuuksien kieltä ja tilojen sulkua on katsottu välttämättömäksi. Lievemmillä rajoituspäätöksellä ei voida nykyisessä vaikeutuneessa epidemiatilanteessa taata sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa kuvattujen riskipotentialia vähentävien seikkojen toteutumista, minkä vuoksi lievempi rajoittaminen hallintopäätöksellä ei ole tältäkin osin nykyisessä epidemiatilanteessa riittävä toimenpide. Uhka uuden koronaviruksen omikron-variantin leviämisestä Pohjois-Pohjanmaalle on ilmeinen. Omikron-variantti voi nopeasti levitessään aiheuttaa vielä suurempaa kuormitusta sairaalahoidolle kuin todettu delta-variantti.

THL:n esittämä riskinarvio on suhteellinen ja suuntaa-antava käsitteistö. Riskinarviossa pienimmänkin riskin tiloista tai tapahtumista muodostuu suurempi riski taudin leviämiseksi niissä tapauksissa, joissa yleinen virustaakka on suuri ja tartuntaryppäistä esiintyy runsaasti. THL:n ohjeistus riskinarvioineen on lääketieteellis-epidemiologinen työväline tartuntariskin arvioimiseen, mutta aluehallintovirasto voi antaa vain lakiin pohjautuvia määräyksiä. Päätös on ollut välttämätön Pohjois-Pohjanmaan vaikea covid-19-epidemiatilanne huomioon ottaen.

Valittaja on antanut vastaselityksen, jossa on muun ohella todettu, että asiassa ei ole epäselvyyttä siitä, etteivätkö tartuntatautilain 58 g §:n 2 momentissa tarkoitetut edellytykset täytyisi. Valituksenalainen päätös ei kuitenkaan huomioi pykälän 5 momentin vaatimusta siitä, että päätöstä tehtäessä on huomioitava tiedossa oleva asiantuntemus siitä, aiheutuuko tilassa erityinen riski covid-19-taudin leviämiseksi. Päätöksessä ei esitetä toisenlaista asiantuntemusta sen tueksi, miksi pienen riskin tilat olisi suljettava, eikä THL ole toisaalta asiantuntemuksensa perusteella kumonnut laatimaansa riskiarviotaulukkoa. Myöskään sairaanhoitopiirin lausunnossa ei ole käsitelty eri tilojen aiheuttamaa eritasoista riskiä tai perusteltu, miksi tilojen sulkeminen

olisi välttämätöntä. Yleisen elämäkokemuksen perusteella yleisö välttää kuntosaliharjoittelua ja esimerkiksi uimahallissa käyntiä, kun he ovat sairaana. Kun vielä huomioidaan THL:n asiantuntijamielipide siitä, että SARS-CoV-2 tarttuu ensisijaisesti, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa, voidaan päätellä, että vaikka epidemiatilanteen vaikeutuessa todennäköisyys tartuttavan henkilön läsnäololle kasvaakin liikunta- ja urheilutiloissa, näiden tilojen käyttöön liittyvät erityispiirteet edelleen kompensoivat tätä riskin kasvamista. Aluehallintovirasto ei ole ensisijaisesti sulkenut suuren riskin tiloja ja huomionnut riskipotentiaalia. Aluehallintoviraston päätös ei täytä 58 g §:n 5 momentin vaatimuksia.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on mietinnössään (StVM 7/2021) korostanut, että 58 g §:n soveltamisessa tulee huomioida erityisesti lasten ja nuorten mahdollisuudet harrastaa liikuntaa. Myös Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on lausunnossaan esittänyt aluehallintovirastolle, että lasten ja nuorten harrastustoimintaa ei tulisi kieltää sulkupäätöksellä. Tartuntatautilaki ei yleisesti määrittele lasta ja nuorta. Tartuntatautilain 58 k §:ssä, joka on säädetty koronaviruksen johdosta, viitataan 17-vuotiaisiin lapsina. Tästä voidaan päätellä, että lainsäätäjän tahtona ei ole tarkoittaa lapsilla ja nuorilla ainoastaan alle 18-vuotiaita. Nuorisolain määritelmän mukaan nuori on alle 29-vuotias, mitä määritelmää voidaan soveltaa myös tartuntatautilakia tulkittaessa. Aluehallintovirasto on kuitenkin valiokunnan mietinnössä sanotun ja sairaanhoitopiirin suosituksen vastaisesti kieltänyt 18–28-vuotiaiden harrastustoiminnan ja sallinut ainoastaan alle 18-vuotiaiden harrastustoiminnan. Päätöksessä ei perustella, miksi 18–28-vuotiaiden nuorten harrastustoiminta on kielletty, kun alle 18-vuotiaiden lasten harrastustoiminta on sallittu. 18–28-vuotiaiden osalta päätöstä ei ole tehty alueellista ja valtakunnallista asiantuntijatieta hyväksi käyttäen kuten aluehallintovirasto lausunnossaan esittää.

Sairaanhoitopiiri on vastannut aluehallintovirastolle, että Pohjois-Pohjanmaan epidemiatilanne puoltaa rajoitusten kohdistamista myös Reisjärven alueelle, vaikka siellä ei ole 6.–19.12. todettu lainkaan tartuntoja. Sairaanhoitopiirin lausunnossa ei todeta, että rajoitusten ulottaminen Reisjärvelle olisi välttämätöntä. Ajalla 6.–19.12. ilmaantuvuusluku on alittanut laissa määrätyn rajan 50 tapausta per 100 000 henkilöä 14 päivän aikana Alavieskan ja Pyhäjärven kunnissa. Aluehallintoviraston tiedustelu Reisjärveä koskien osoittaa, että aluehallintovirastolla olisi halutessaan ollut mahdollisuus kohdentaa rajoituksia alueellisesti, mutta se ei ole niin toiminut. Niissä kunnissa, joissa ei ole todettu lainkaan tai on todettu vain hyvin vähän tapauksia, aiemmin asetetut rajoitukset lienevät tehonneet. Tällöin tilojen sulkemista ei voida pitää rajoituksena, jonka tavoitetta ei voida saavuttaa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Rajoitus ei myöskään täytä laissa säädettyä välttämättömyyden edellytystä eikä sitä edellytystä, että muita toimia on pidettävä ilmeisen riittämättöminä.

Aluehallintovirasto ei voi välttämättömyyttä arvioidessaan vedota sairaanhoitopiirin lausuntoon, jossa ei lainkaan perustella, miksi lisärajoitukset olisivat välttämättömiä, vaan tyydytään toteamaan, että lain edellytykset täyttyvät. Sairaanhoitopiirin lausunnon perusteena on spekulatiota siitä, että

omikronvariantti, jota ei ole vielä todettu alueella, voisi mahdollisesti aiheuttaa enemmän tartuntoja, jolloin sairaalakuormitus saattaisi kääntyä kasvuun. Asiasta tosin ei ole varmuutta eikä sairaanhoitopiiri edes väitä, että siitä olisi varmuutta. Tosiassialliset luvut viittaavat siihen, että tartuntamäärät vähenevät, tehohoidon tarve laskee, hoitoaika lyhenee ja kaiken lisäksi sairaanhoitopiiri itse ennustaa potilasmäärien laskua. Kuitenkin lausunnossaan sairaanhoitopiiri on katsonut, että rajoitukset olisivat välttämättömiä. Välttämättömyydelle ei löydy tukea taustatiedoista ja tosiassiallisista luvuista. Spekulaatiivisilla skenaarioilla ei voida tehokkaasti perustella perusoikeuksien rajoittamista.

Merkitään

Hallinto-oikeus on 30.12.2021 antamallaan välipäätöksellä nro 1416/2021 keskeyttänyt aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpanon kuntosaleja ja muita yksilöurheiluun tai -liikuntaan käytettäviä sisäliikuntatiloja koskevilta osin, kunnes valitus on hallinto-oikeudessa ratkaistu tai asiassa tosin määrätään.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus vahvistaa, että aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 g §:n nojalla tekemä päätös ei ole jäljempänä perusteluissa lausutuista syistä lainmukainen. Koska ajanjakso, jolle päätöksen mukainen määräys on annettu, on jo päättynyt, lausuminen asiasta enemmälti raukeaa.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Tartuntatautilain 7 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana toimivaltaisena viranomaisena.

Lain 8 §:n 3 momentin mukaan aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Lain 58 g §:n (447/2021) 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämislle erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

- 1) sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 50;
- 2) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella; ja
- 3) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa

tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Pykälän 5 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Pykälän 7 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Asiassa saatu keskeinen selvitys

Aluehallintovirasto on 19.12.2021 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä lausuntoa tartuntatautilain 58 g §:ssä määritettyjen soveltamisedellytysten mahdollisesta täyttymisestä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on 20.12.2021 antamassaan lausunnossa muun ohella todennut, että sairaanhoitopiirin alueella tartuntamäärät ovat korkealla tasolla ja sairaalahoito on ylikuormittunutta. Edeltävän kahden viikon aikana tartuntoja on ollut kaikissa sairaanhoitopiirin kunnissa. Huolimatta siitä, että herkästi leviävää uutta omikron-varianttia ei ole vielä todettu alueella, on sen olemassaolo mahdollista. On ilmeistä, että

nykyiset suositukset ja rajoitukset eivät riitä estämään sairaalahoidon ylikuormittumista. Sairaanhoidopiiri on katsonut, että soveltamisedellytykset tartuntatautilain 58 g §:n mukaiselle päätökselle täyttyvät. Tilojen sulkua on epidemiologisen tilanteen ja sairaalakuormituksen vuoksi tarpeellinen ja välttämätön. Sairaanhoidopiiri on esittänyt, että lasten ja nuorten harrastustoiminta voisi suluista huolimatta jatkua.

Aluehallintoviraston Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoidopiirille tekemästä *lausunnon täydennyspyynnöstä 21.12.2021* ilmenee, että aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoidopiiriä varmistamaan, tuleeko sairaanhoidopiiriin asiantuntija-arvion mukaan määrättävien rajoitusten koskea kaikkia 58 g §:n 4 momentin tiloja. Täydennyspyynnön mukaan sairaanhoidopiiriin lausunnossa ei tuoda esiin eritellysti 4 momentin mukaisia tiloja.

Sairaanhoidopiiriin vs. johtajaylilääkärin ja vs. tartuntataudeista vastaavan lääkärin aluehallintovirastolle *21.12.2021 antaman vastauksen* mukaan määrättävien rajoitusten ei ole välttämätöntä koskea momentin 5 kohtaa (sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat).

Asiakirjoista ilmenee edelleen, että Pohjois-Pohjanmaan alueellinen covid-19 koordinaatioryhmä on kokoontunut aikaistettuun kokoukseen 20.12.2021. Ryhmä on todennut koronatilanteen jatkuneen Pohjois-Pohjanmaalla vaikeana. Tartuntamäärien kasvu on tasaantunut, mutta tartuntoja todetaan edelleen paljon. Terveystieteiden kuormitus niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossakin on korkealla tasolla. Huolta tilanteeseen tuo myös omikron-virusvariantin lisääntyminen maassa. Vaikka variantti ei nykytiedon valossa aiheuta aiempaa vaikeampaa taudinkuvaa, tartuntamäärien lisääntyessä myös sairaalahoitoa vaativien tapausten määrä kasvaa. Tämä puolestaan lisää riskiä terveydenhuollon ylikuormittumiselle. Koordinaatioryhmä on suositellut aluehallintovirastoa sulkemaan tartuntatautilain 58 g §:n mukaiset tilat, kuitenkin siten, että lasten ja nuorten harrastustoiminta voi jatkua. Suositus on koskenut koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan aluetta.

Valituksenalaisesta päätöksestä ilmenee, että aluehallintovirasto on perustellut tartuntatautilain 58 g §:n edellytysten täyttymistä toteamalla muun ohella, että Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoidopiiriin lausunnon mukaan 58 g §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmaantuvuus on 718,3. Lisäksi sairaanhoidopiiriin lausunnon mukaan kunnan tai sairaanhoidopiiriin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella. Sairaanhoidopiiriin lausunnon mukaan myös tartuntojen määrän sairaanhoidopiiriin alueella arvioidaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen. Covid-19-epidemia on alueella jatkunut ja terveydenhuollon huomattava kuormitus on säilynyt huolimatta aikaisemmista rajoitustoimenpiteistä. Potilasmäärä sairaalahoidossa ei ole kääntynyt laskuun, vaan se on päinvastoin kasvanut. Laboratoriotutkimusten ja hiljattain Iso-Britanniassa tehdyn alustavan

rekisteripohjaisen analyysin perusteella on ilmennyt, että omikron-muunnos todennäköisesti pystyy aiheuttamaan taudin myös kahdesti rokotetuilla. Kolmannella annoksella näyttäisi olevan selvästi tartuntariskiä vähentävää vaikutusta, mutta tieto asiassa on yhä puutteellista. Sen sijaan tietoa ei vielä ole saatavilla riittävästi omikron-muunnoksen vakavan tautimuodon aiheuttamiskyvystä erikseen rokotetuilla tai rokottamattomilla. Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on arvioinut 15.12.2021 päivitetystä riskinarviossa, että vaikka omikron-muunnos ei aiheuttaisikaan vakavaa tautia yhtä usein kuin delta-muunnos, omikron-muunnoksen lisääntynyt tartuttamiskyky ja siitä johtuva tautitapausten eksponentiaalinen kasvu kumoavat nopeasti mahdolliset hyödyt. Sen vuoksi ECDC pitää erittäin todennäköisenä, että omikron-muunnos aiheuttaa lisää sairaalahoitoja ja kuolemantapauksia niiden lisäksi, joita voidaan arvioida tuleviksi Delta-muunnoksen vuoksi. Rokotuksia, hygieniää ja maskien käyttöä ja muita terveysturvallisuutta edistäviä toimia koskevat suositukset sekä lakimääräiset velvoitteet, kuten tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset, eivät ole riittäneet epidemian hillitsemiseksi. On ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä.

Päätöksen perusteluissa on viitattu tartuntatautilain 58 g §:n 5 momenttiin ja todettu, että THL on tuottanut riskipotentialin arviointitaulukon, jota alueellisten viranomaisien on mahdollista käyttää tukena arvioitaessa eri tilaisuuksiin liittyvää tartuntariskiä ja leviämispotentiaalia. Aluehallintovirastojen THL:ta pyytämän lausunnon 21.12.2021 mukaan taulukossa on pyritty yleisin riskien arvioinnin menetelmin arvioimaan tartuntariskin suuruutta ja vaikutuksia erilaisissa tilanteissa, joissa ihmisiä kokoontuu yhteen ja joukkoon sattuu tartuttavassa vaiheessa oleva henkilö. Epidemiatilanteen vaikeutuessa todennäköisyys tartuttavan henkilön läsnäololle kasvaa. On siis huomioitava, että epidemiatilanne saattaa vaikuttaa kokonaisriskiin, vaikka toimien välinen riskihierarkia säilyisikin. THL on arvioinut, että nykyisessä, entisestään heikentyneessä epidemiatilanteessa on perusteltua ottaa alueellisesti käyttöön tiukempia rajoituksia, alueellisen epidemiatilanteen mukaisesti. Alueellisesti on arvioitava, olemassa olevaan tietoon perustuen, liittyykö paikallisiin 58 g §:n 4 momentissa mainittuihin tiloihin erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle. THL:n lausunnon mukaan alueellisilla ja paikallisilla viranomaisilla on ensisijainen vastuu seurata alueensa epidemiologista kehitystä ja tehdä sen mukaiset päätökset oikea-aikaisesti sekä riittävän ennakoivina ja laaja-alaisina. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin täydentävän lausunnon perusteella määrättävien rajoitusten ei ole välttämätöntä koskea 58 g §:n 4 momentin 5 kohtaa (sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat).

Perustelujen mukaan tartuntatautilain 58 g §:n mukaisten tilojen sulkeminen vain aikuisten osalta sekä sisäleikkipuistojen ja sisäleikkipaikkojen käytön salliminen ovat lasten ja nuorten asema huomioiden perusteltuja.

Joukkoaltistumisia ja tautiryöstymiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla. Ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata, jolloin

valtakunnallinen epidemiatilanne vaikuttaa myös alueen tilanteeseen. Alueilla on myös kuntia, joissa epidemiatilanne on rauhallisempi, mutta pienissä kunnissa taudin suhteellinen ilmaantuvuus voi nousta rajusti muutamankin tapauksen myötä. Huonontunut epidemiatilanne alueen kunnissa voi aiheuttaa altistumisia ja tartuntoja myös niissä kunnissa, missä tartuntoja ei ole ajankohtaisesti todettu. Aluehallintoviraston arvion mukaan alueen epidemiologisen tilanteen ja tiedossa olevien riskien vuoksi taudin leviämisen estäminen ennakoivasti on tärkeää myös niissä kunnissa, joissa tilanne on nyt rauhallisempi.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on voinut päätöksessään mainitsemilla perusteilla katsoa, että tartuntatautilain 58 d §:n mukaisia toimenpiteitä ei voida pitää riittävinä ja että lain 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen on ollut välttämätöntä. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentissa säädetty tartuntojen ilmaantuvuuteen, tartuntaketjujen luotettavan jäljitettävyyden estymiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen liittyvät edellytykset ovat päätöksen perusteluista ilmenevän selvityksen perusteella täyttyneet. Aluehallintovirasto on myös voinut saamansa selvityksen ja asiantuntija-arvioiden perusteella päätöksessään mainitsemilla perusteilla katsoa, että päätös on alueen epidemiologisen tilanteen ja tiedossa olevien riskien vuoksi välttämätöntä kohdistaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueen kuntiin kokonaisuudessaan. Hallinto-oikeus toteaa, että pykälän 1 momentin sanamuodon mukaan sulkemispäätös voidaan antaa kaikkia 4 momentissa tarkoitettuja tiloja koskien. Päätöksen kohdentamista vain osaa näistä tiloista koskeväksi on kuitenkin pidettävä mahdollisena, koska näin voidaan minimoida toiminnanharjoittajille aiheutuva haitta ja siten varmistaa toimenpiteen oikeasuhtaisuus.

Tartuntatautilain 58 g §:n soveltaminen on edellyttänyt pykälän 5 momentissa tarkoitettua asiantuntemukseen perustuvan riskiarvion tekemistä. Saadun selvityksen perusteella aluehallintovirasto on omaksunut tämän arviointinsa tausta-aineistoksi THL:n tuottaman riskipotentiaalın arviointitaulukon. Tuossa taulukossa THL on arvioinut erikseen eri tilaisuuksiin liittyvää suhteellista tartuntariskiä ja leviämispotentiaalia ja muodostanut näiden yhdistelmänä kokonaisarvion koronariskistä tapahtumissa ja kokoontumisissa. Kohtalaisen riskin THL on arvioinut liittyvän muun ohella joukkueurheiluun ja ryhmäliikuntaan käytettäviin sisäliikuntatiloihin sekä kontaktilajeihin (6 riskipistettä). Vähäiseksi THL on arvioinut riskin muun ohella kauppakeskusten yleisissä oleskelutiloissa (3 riskipistettä), uimahalleissa sekä sisäleikkipuistoissa ja sisäleikkipaikoissa (2 riskipistettä) ja yksilöurheiluun ja -liikuntaan käytettävissä sisätiloissa (1 riskipiste). THL:n laatiman riskiarvion jäsentely pääosin noudattaa tartuntatautilain 58 g §:n 5 momentissa edellytettyä. Ottaen lisäksi huomioon, että THL toimii tartuntatautilain 7 §:n 2 momentin mukaisesti tartuntatautiin torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena ja että aluehallintoviraston on lain 8 §:n 3 momentin mukaisesti tullut käyttää päätöstä tehdessään hyväksi sen asiantuntemusta,

THL:n arviointitaulukko on muodostanut luontevan lähtökohdan lainkohdan mukaiselle arvioinnille.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluista on käynyt ilmi, että aluehallintovirastot ovat pyytäneet THL:lta yhteisen lausunnon mainitusta taulukosta. THL on 21.12.2021 antamassaan lausunnossa muun ohella todennut, että alueellisesti on arvioitava, olemassa olevaan tietoon perustuen, liittyykö paikallisiin 58 g §:n 4 momentissa mainittuihin tiloihin erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Aluehallintovirasto on pyytänyt asiassa lausunnon Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä, jonka asiantuntemukseen sen on myös tullut tartuntatautilain 8 §:n 3 momentin ja 58 g §:n 5 momentin mukaan tukeutua. Sairaanhoitopiiri on 20.12.2021 antamassaan lausunnossa katsonut välttämättömäksi tilojen sulun pois lukien lasten ja nuorten harrastustoiminta.

Aluehallintovirasto on 21.12.2021 pyytänyt lausuntoon täydennystä, jossa on kiinnitetty huomiota siihen, että sairaanhoitopiirin lausunnossa ei tuoda esiin eritellysti puheena olevan pykälän 4 momentissa mainittuja eri tiloja ja viitattu muun ohella pykälän 5 momenttiin. Aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä varmistamaan, tuleeeko sen asiantuntija-arvion mukaan määrättävien rajoitusten koskea kaikkia pykälässä tarkoitettuja tiloja. Sairaanhoitopiirin puolesta on vastattu esitettyyn kysymykseen siten, että asiantuntija-arvion mukaan määrättävien rajoitusten ei ole välttämätöntä koskea sisäleikkipuistoja ja sisäleikkipaikkoja. Sairaanhoitopiirin kannanotolle ei ole esitetty perusteluja.

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston ei olisi tullut tyytyä sairaanhoitopiirin antamaan perustelemattomaan kannanottoon. Aluehallintoviraston laiminlyönti on johtanut siihen, että päätöstä ei ole tartuntatautilain 58 g §:n 5 momentin soveltamista koskevin osin perusteltu hallintolain 45 §:n mukaisesti sillä tavoin selvästi ja riittävästi kuin oikeuskäytännössä (KHO 2019:110) on edellytetty. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluista ei ole ilmennyt, miksi muihin tiloihin kuin sisäleikkipuistoihin ja sisäleikkipaikkoihin kohdistunut covid-19-taudin leviämisen riski ja erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle on arvioitu sellaisiksi, että tilat on tullut sulkea. Asianosaisen oikeus saada perusteltu päätös ja hakea siihen muutosta ei ole tullut tehokkaasti turvatuksi, vaikka joidenkin 58 g §:n 4 momentissa mainittujen tilojen osalta taudin leviämisen riski ja erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle onkin ollut ilmeinen.

Hallinto-oikeus toteaa, että arviointia tehdessään aluehallintoviraston on tullut ottaa huomioon tartuntatautilain 1 §:stä ilmenevä lain tarkoitus, johon kuuluu, paitsi tartuntatautiin ja niiden leviämisen, myös niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Aluehallintovirasto on voinut kiinnittää huomiota myös lasten etuun harkitessaan, mitkä tilat on suljettava. Näin ollen vielä siitä seikasta, että suljettaviksi on määrätty yksilöurheiluun ja -liikuntaan käytettävät tilat mutta ei sisäleikkipuistoja ja sisäleikkipaikkoja, joihin liittyvä riski on THL:n arvion mukaan edellisiä

korkeampi, ei ole pääteltävissä, että aluehallintoviraston päätös olisi muodostunut lopputulokseltaan virheelliseksi. Mainittu seikka on kuitenkin korostanut perustellun riskiarvion tarpeellisuutta etenkin yksilöurheiluun ja -liikuntaan käytettävien, mutta myös muiden tilojen osalta, joihin THL:n arviossa kohdistuu suhteellisesti vähäinen leviämisen riski.

Hallinto-oikeus toteaa vielä, että sairaanhoitopiiri on 20.12.2021 antamassaan lausunnossa katsonut, että silloisessa epidemiatilanteessa vaikuttavin toimenpide olisi koronapassin käytöstä poisto määräajaksi. Tämä kannanotto on päätöksentekohetkellä puoltanut tartuntatautilain 58 g §:n mukaisen päätöksen tekemistä, koska lain 58 i §:n mukaan lain 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät ole koskeneet sellaista tilaa tai toimintaa, johon pääsemiseksi toiminnanharjoittaja on edellyttänyt EU:n digitaalisen koronatodistuksen eli niin sanotun koronapassin esittämistä. Asetuksella 1296/2021, joka on tullut voimaan 30.12.2021, koronapassin tällaisesta käyttömahdollisuudesta on kuitenkin tilapäisesti luovuttu. Näin ollen aluehallintoviraston, jonka on tullut lain 58 g §:n 7 momentin nojalla tarkoin seurata päätöksensä ajantasaisuutta, olisi tullut erityisesti mainitusta ajankohdasta lukien harkita, voitaisiinko valituksenalainen päätös sen omasta toimesta kumota ja tarpeelliset rajoitukset joidenkin tilojen osalta sittenkin toteuttaa 58 d §:n mukaisin päätöksin.

Edellä lausutun perusteella päätös olisi kumottava. Koska ajanjakso, jolle määräys on annettu, on jo päättynyt, enempi lausuminen asiassa kuitenkin raukeaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, yleinen).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jari Kostilainen ja Arto Rousti sekä asiantuntijajäsen Terhi Tapiainen.

Esittelevä jäsen   Arto Rousti

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	valittaja, todisteellista sähköistä tiedoksiantoa käyttäen
	Oikeudenkäyntimaksu maksutta
Jäljennös maksutta	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, sähköpostitse (sec)

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Osoite: PL 189 (Isokatu 4, 3. krs), 90101 OULU
Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
  - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
  - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettamisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisesti todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä palvelimelta tai asiointipalvelusta.

Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosiosiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Paasivuorenkatu 3
00530 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Valituslupa, yleinen